

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocata Mihalachi Cristina în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

CEBAN Ilie XXXXX, născut la XXXXX, originar
și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.07.2017 – 20.06.2018;

Instanța de apel: 09.07.2018 – 27.09.2018;

Instanța de recurs: 27.12.2018 – 23.01.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi, sediul central, din 20 iunie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Ceban I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul următoarelor articole:

- 264¹ alin. (4) Cod penal la 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- 264 alin. (4) Cod penal la 3 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis;

- 266 Cod penal la 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 alin. (1) din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Ceban I. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 4 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

Totodată, s-a dispus încasarea de la Ceban I. a cheltuielilor judiciare în sumă de 579,46 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Ceban I., la 20 mai 2017, aproximativ la ora 17:30, fiind în stare de ebrietate cu grad avansat și conducând motocicletă cu ataș de model „MT”, fără numere de înmatriculare, pe drumul din s. Botnărești, r-nul Anenii Noi, încălcând prevederilor pct. 14) lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, conform căruia: *„conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere”*, prevederile art. 45 alin (1) a RCR, conform căruia: *„conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția precum și dexteritatea în conducere ce i-ar permite să prevadă situațiile periculoase”*, precum și art. 45 alin. (2) al RCR, care prevede că: *„în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”*, din propria vină și neatenție, a tamponat pietonul Ceban G., care mergea pe acostament pe aceeași direcție de deplasare cu motocicletă. În urma accidentului rutier lui Ceban G. i-a fost cauzat fractura ambelor oase ale gambei stângi cu deplasare fragmentelor, care conform raportului de expertiză judiciară nr. 62/D din 25 mai 2017 au fost calificate ca vătămări corporale grave.

În continuare, la 20 mai 2017, aproximativ la ora 17:35, după comiterea accidentului rutier fiind la ghidonul motocicletă cu ataș de model „MT”, fără numere de înmatriculare, deși stabilind faptul că pietonul în urma accidentului a suferit leziuni corporale, ignorând prevederilor pct. 12) -1 a Regulamentului Circulației Rutiere conform căruia: *„conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat să oprească imediat vehiculul semnalizându-l în conformitate cu punctul 37 din regulament, să nu schimbe poziția vehiculului și a obiectelor de pe carosabil provenite ca urmare a accidentului în traficul rutier, să acorde primul ajutor, să cheme ambulanța în cazul în care în accident au fost cauzate traumatisme persoanelor, iar dacă aceasta nu este posibil sau în cazurile de urgență - să asigure transportarea persoanei traumatizate la cea mai apropiată unitate medicală cu un vehicul de ocazie ori cu propriul vehicul, să declare la unitatea medicală identitatea sa, prezentând permisul de conducere sau alt act, precum și certificatul de înmatriculare a vehiculului, ulterior să revină la locul accidentului”*, dorind eschivarea de la răspundere pentru fapta comisă, a părăsit locul accidentului rutier.

Tot el, la 03 septembrie 2017, aproximativ la orele 04:20 nedeținând permis de conducere, fiind în stare de ebrietate alcoolică, conducea motocicletă de model „MT-10” cu n/î AN AD072, deplasându-se pe drumul public din s. Țințărieni, r-nul Anenii Noi. Potrivit rezultatelor probelor biologice colectate de la Ceban I., conform procesului-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de

ebrietate și naturii ei nr. 174 din 03 septembrie 2017 în aerul expirat s-a stabilit alcool 0,92 mg./l și în sânge, conform buletinului de analize s-a depistat alcool etilic în volum de 2,00 g/l, adică stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate*, art. 266 Cod penal, *părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264 din Codul penal*, art. 264¹ alin. (4) Cod penal, *conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, pe motivul blândeții pedepsei, dispunând rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ceban I. să fie condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 6 luni închisoare, de art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe o perioadă de 4 ani, de art. 266 Cod penal la 1 an închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Ceban I. să-i fie stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni, cu ispășirea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe o perioadă de 4 (patru) ani.

În motivarea apelului, acuzatorul de stat a invocat că nu pot fi reținute ca plauzibile concluziile primei instanțe precum că în cazul dat față de inculpat urmează a fi aplicată o pedeapsă neprivativă de libertate, adică cu aplicarea art. 90 Cod penal. Infracțiunile comise de Ceban I. se califică ca infracțiuni ușoare și grave, care atrag după sine urmări negative, iar prima instanță la aplicarea pedepsei nu a ținut cont în volum deplin, că la locul de trai inculpatul se caracterizează negativ, are un comportament antisocial, conflictual, încalcă sistematic ordinea publică.

De asemenea, apelantul a indicat că instanța nu a ținut seama de faptul că inculpatul nu este la prima sa încălcare a legii penale, iar drept circumstanțe agravante, conform art. 77 Cod penal, la caz, au fost reținute comiterea infracțiunii de către persoane care anterior a mai comis infracțiuni. În privința lui Ceban I. a fost pronunțată decizia Curții de Apel Chișinău din 27.10.2010, prin care ultimul a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă de 3 ani și 1 luni închisoare. Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată pe o perioadă de probațiune de 3

(trei) ani.

Mai mult, din întreaga conduită a inculpatului înainte de săvârșirea faptei, după săvârșirea faptei, în timpul judecății, precum și alte aspecte ce privesc personalitatea infractorului, instanța în cazul din speță aplicând o pedeapsă atât de blândă nu a ținut cont, că aceasta nu va servi în volum deplin la atingerea scopului propus. Deci acuzarea consideră, că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată urma să țină cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În cazul dat, corectarea inculpatului, ca scop al pedepsei penale, presupune conștientizarea de către infractor a celor săvârșite și reîntoarcerea, reîncadrarea lui în activitatea societății. El trebuie convins că respectarea legii penale este o necesitate obligatorie și că numai prin respectarea legii el va putea evita aplicarea și executarea altor pedepse.

Prin aplicarea pedepsei se urmărește prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, în primul rând - de către condamnat (prevenția specială), dar și de către alte persoane (prevenția generală). Această concepție se deduce din scopul legii penale (art.2 Cod penal).

Reieșind din conținutul cererii de apel, partea acuzării consideră că reeducarea și corectarea lui Ceban I. nu va putea fi atinsă prin pedeapsa stabilită acestuia de prima instanță, deoarece nu constituie o pedeapsă echitabilă și proporțională faptelor comise în coraport cu personalitatea inculpatului. Mai mult, inculpatul Ceban I. anterior a fost pedepsit cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, care în final nu și-a produs efectul în vederea corijării acestuia, iar acuzatorul de stat la etapa propunerii pedepsei sub formă de închisoare a examinat și analizat toate circumstanțele cazului și pentru concursul a 3 infracțiuni a propus o pedeapsă rezonabilă și echitabilă raportat la faptele comise.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, a fost admis apelul procurorului, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a sentinței în partea stabilirii și a individualizării pedepsei și în partea încasării cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ceban I., recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, art. 264¹ alin. (4) Cod penal și art. 266 Cod penal, urmează să execute pedeapsa stabilită în baza acestor articole, și în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pedeapsa definitivă stabilită pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, sub formă de închisoare de 4 ani și 6 luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe o perioadă de 5 ani.

Cererea procurorului privind încasarea de la Ceban I. în contul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 579,46 lei, a fost respinsă, ca fiind nefondată.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a consemnat că, titularul apelului este de

acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, însă critică hotărârea primei instanțe referitor la aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, cu suspendarea executării acesteia în baza art. 90 Cod penal, considerând că o asemenea pedeapsă este incompatibilă cu personalitatea inculpatului, care a comis o infracțiune ce s-a soldat cu cauzarea vătămărilor grave părții vătămate Ceban G., fiind în stare de ebrietate.

Analizând motivele invocate în apel, instanța a constatat că acestea își găsesc confirmarea la judecarea apelului declarat, existând motive temeinice de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei. La stabilirea și individualizarea pedepsei aplicate lui Ceban I., instanța de fond a menționat că ține cont de caracterul infracțiunilor săvârșite, că inculpatul a săvârșit o infracțiune din imprudență, dar care face parte din categoria celor grave și două infracțiuni ușoare, de motivul acestora, de persoana celui vinovat care s-a căit sincer de cele comise, de faptul recunoașterii vinei, de circumstanțele cauzei care atenuază și agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, precum și de condițiile de viața ale familiei acestuia. Astfel, prima instanță i-a aplicat inculpatului:

- în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, *pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 (cinci) ani;*

- în baza art. 266 Cod penal, *pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip semiînchis;*

- în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, *pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.*

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Ceban I. i-a fost stabilită definitiv *pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, 6 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 (cinci) ani.*

În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoarea aplicată inculpatului Ceban I. a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 5 (cinci) ani, cu obligația de a nu-și schimba domiciliul fără consimțământul consilierului de probațiune. Totodată, s-a dispus încasarea în contul statului de la Ceban I. a cheltuielilor judiciare în mărime de 579,46 lei.

Judecând apelul declarat, în raport cu materialele cauzei, instanța a conchis că prima instanța greșit și nejustificat a stabilit și individualizat pedeapsa în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a unei pedepse mai mici decât cea fixată de lege. Luând ca bază aceste prevederi și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și de a decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

După cum se constată la caz, partea acuzării contestă aplicarea de către instanța de apel în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, considerând că pedeapsa aplicată a fost incorect individualizată.

Potrivit doctrinei de specialitate, suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare de a se suspenda pe o anumită perioadă de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Deși la o primă vedere, în circumstanțele cauzei sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, totuși prima instanță urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorului urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii, să i-a în considerație urmările grave produse și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că, pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, or doar în aceste cazuri este incidentă instituția suspendării condiționate a executării pedepsei.

În același context, s-a subliniat că anterior Ceban I. a fost condamnat prin: - sentința Judecătoria Anenii Noi din 27.01.2010 și decizia Curții de Apel Bender din 30.03.2010 în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal; - prin decizia Curții de apel Chișinău din 05.10.2010 în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal - la 3 ani închisoare fără amendă, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal stabilindu-i definitiv 3 ani și 1 lună în baza art. 90 Cod penal a fost suspendat pe un termen de probă de 3 ani - antecedentul penal stins; de două ori încetat procesul penal pe art. 186 alin. (2) Cod penal - împăcarea părților.

Astfel, inculpatul nu a conștientizat pe deplin faptele comise de el, comportamentul inculpatului după pronunțarea deciziei indicate demonstrând elocvent incorectitudinea aplicării pedepsei non-privative de libertate în privința lui Ceban I., care a comis infracțiuni ce prejudiciază securitatea traficului rutier, fiind în stare de ebrietate, dar care de această dată s-a soldat cu consecințe grave - cauzarea vătămarilor corporale grave părții vătămate.

Mai mult decât atât, nu numai comportamentul inculpatului până la comiterea infracțiunii, ci și cel de după - or, Ceban I. după ce a comis accidentul rutier în stare de

ebrietate a părăsit locul accidentului rutier. Mai mult, Ceban I. după ce a comis accidentul rutier fiind în stare de ebrietate a părăsit locul accidentului rutier, iar peste trei luni la 03.09.2017, a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, după indicii calificativi: *conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere.*

Astfel, circumstanțele expuse au determinat Colegiul penal să conchidă asupra incorectitudinii aplicării instituției suspendării condiționate a executării pedepsei față de Ceban I., ținând cont de faptul că inculpatul a mai comis anterior infracțiuni, a fost condamnat cu pedeapsă non-privativă de libertate, însă a comis repetat o infracțiune, aflându-se în stare de ebrietate, după care a părăsit locul accidentului rutier.

Instanța de apel a considerat că instanța de fond greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu suspendarea condiționată a executării ei.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de fond, se constată că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, aceasta nu a ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, nu au ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, *per ansamblu*, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

Astfel, instanța de apel apreciază că modalitatea de executare a pedepsei aleasă în privința inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității având în vedere faptele comise, inculpatul fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmările prejudiciabile produse - cauzarea vătămarilor corporale grave părții vătămate, de faptul că anterior inculpatul a fost condamnat.

Colegiul a considerat că inculpatul poate fi corectat, reeducat numai prin executarea reală a pedepsei cu închisoarea, și anume această pedeapsă are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Totodată, instanța a mai evidențiat că, în cadrul procesului penal, acuzatorul de stat a înaintat o cerere cu privire la încasarea de la Ceban I. în folosul statului a cheltuielilor judiciare cauzate în urma efectuării acțiunilor de urmărire penală, în sumă totală de 569,46 lei, cheltuieli formate din efectuarea expertizei judiciare și anume:

- raportul de expertiză judiciară din 25 mai 2017 și certificatul nr. 11397 din 21.09.2017;

- examinarea medico-legală de constatare a faptului de consumare a alcoolului, a stării de ebrietate și naturii ei a lui Ceban I. din 03 septembrie 2017.

Instanța de apel constată că, prin ordonanța organului de urmărire penală s-a dispus efectuarea expertizei medico-legale în conformitate cu art. 143 CPP, care au fost efectuate de către Centrul de Medicină Legală. În temeiul prevederilor art. 229 CPP,

instanța de fond eronat a concluzionat că urmează a fi dispusă încasarea din contul inculpatului Ceban I. în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară în cauză și examinarea medico-legală de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei în mărime totală de 569,46 lei.

Potrivit art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat, care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare.

Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare, în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Prin urmare, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, *plățile necesare pentru efectuarea expertizei în mod obligatoriu, pentru constatarea: cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat prin prisma prevederilor art. 143 Cod de procedură penală.*

Conform art. 34 alin. (3) Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale nr. 1086-XIV din 23 iunie 2000, *cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt achitate din bugetul de stat, cu excepția cazurilor când aceasta se solicită de către părțile la caz.*

Pentru considerentele enunțate, instanța de apel a conchis că urmează să se implice și în această parte în soluția dată de prima instanță, dispunând respingerea cererii procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului Ceban I. în beneficiul statului a sumei de 569,46 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, ca fiind neîntemeiată.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, avocata Mihalachi C. acționând în numele inculpatului, a declarat recurs ordinar, prin care solicită casarea deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului să se aplice dispozițiile art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În cererea de recurs, recurenta menționează că, în conformitate cu principiul individualizării pedepsei penale, instituit la art. 7 alin.(1) Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de

persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei, care atenuază ori agravează răspunderea penală.

La caz, infracțiunile comise de inculpatul Ceban I. se califică potrivit art. 16 din Codul penal, după cum urmează: art. 264 alin. (4) Cod penal - infracțiune gravă, art. 266 Cod penal - infracțiune ușoară, art. 264¹ alin. (4) Cod penal - infracțiune ușoară.

Inculpatul la locul de trai se caracterizează pozitiv, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, are la întreținere 3 copii minori. Circumstanțe ce atenuază răspunderea penală a inculpatului, în baza art. 76 Cod penal sunt: căință sinceră și recunoașterea vinovăției. Circumstanțe ce agravează răspunderea penală a inculpatului - nu s-au stabilit.

Or, deși instanța de apel a făcut trimitere la faptul că inculpatul anterior a fost condamnat, infracțiunile pentru care acesta a fost judecat nu sunt similare cu infracțiunile incriminate în speță, din care considerent acest argument nu ar trebui să stea la baza condamnării persoanei fără aplicarea art. 90 Cod penal.

Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale din 11.11.2013, în conformitate cu art.77 Cod penal, enumerarea circumstanțelor agravante are caracter exhaustiv. Pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului. În cazul în care vreuna din circumstanțele agravante enumerate în art.77 Cod penal imputată inculpatului, fiind cercetată în ședință judiciară, nu și-a găsit confirmarea, aceasta urmează a fi exclusă din învinuire, din oficiu, de către instanța de judecată, cu indicarea motivelor în partea descriptivă a hotărârii.

În drept, recurența își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de partea apărării menționând că acestea urmează a fi declarat inadmisibil, ca vădit neîntemeiat, cu menținerea deciziei instanței de apel.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza actelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea cererii de recurs, din motiv că este vădit neîntemeiată, este precedată de efectuarea verificării temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo lipsă de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

În baza celor expuse în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs

examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

Din conținutul cererii de recurs, se constată că recurenta face trimitere la temeiul de casare stipulat de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia sunt pasibile contestării cu recurs ordinar hotărârile adoptate de instanța de apel în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale. În esență, sistematizând alegațiile recurentei, se poate de conchis că, critica primordială a acesteia vizează excluderea aplicării art. 90 Cod penal. În ceea ce privește cuantumul pedepselor aplicate, acest aspect nu face obiectul criticilor apărării. De altfel, pedepsele aplicate inculpatului pentru fiecare dintre infracțiunile pentru care s-a dispus condamnarea sa sunt în limitele speciale prevăzute de lege și nu s-au relevat împrejurări care ar fi condus la reducerea acestor limite de pedeapsă prevăzute în textele incriminatoire. În același timp, partea apărării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, respectiv în această parte Colegiul penal nu se va expune.

Verificând actele cauzei raportat la criticele avansate de recurentă, instanța de recurs se realizează opiniei formulate de instanța de apel despre neaplicarea art. 90 Cod penal față de inculpat, cu aplicarea unei pedepse cu închisoarea în cuantum de 4 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Raționamentele pe care se fundamentează soluția de inadmisibilitate a prezentului recurs, mai întâi se bazează pe aceea că, este inacceptabil faptul că apărătorul inculpatului, pe calea recursului ordinar, dorește să se ajungă practic la o nouă analiză a circumstanțelor de fapt din sentința primei instanțe și din decizia instanței de apel nu pentru a fi corectată vreo eroare judiciară, ci doar în vederea stabilirii unei pedepse cu suspendarea executării reale a acesteia pe o perioadă de probațiune, în acest sens instanța de recurs ordinar transformându-se într-o veritabilă instanță de apel, ceea ce excede scopul pentru care aceasta a fost creată.

La caz, pentru a reține eroarea de drept stipulată în pct. 10) și pentru a statua că s-au aplicat pedepse individualizate contrar exigențelor legale, instanțele de fond urmau să facă abstracție de prevederile art. 75 Cod penal, care reglementează criteriile generale de individualizare a pedepselor, dintre care unele se referă la respectarea prevederilor părții generale a Codului penal, în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor de drept penal – limitele fiecărei pedepse, limitele în raport de concurs de infracțiuni, recidivă, circumstanțe agravante și atenuante etc., dar și de limitele stabilite în partea specială a Codului, criteriile de fapt pentru individualizarea pedepsei se referă la gradul de pericol al faptei săvârșite, la persoana făptuitorului, la împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală.

Indubitabil că, greșita individualizare a pedepsei se poate produce și atunci când s-a dispus suspendarea executării pedepsei condiționat, deși împrejurările cauzei nu produceau convingerea fermă că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia.

În general, cerința textuală a acestui caz de casare presupune că, s-a încălcat legea

penală sau cea procesual-penală la aplicarea pedepsei și la stabilirea limitelor acesteia, sau modului de executare.

Drept urmare, Colegiul ține să remarce că, chestiunea aplicabilității instituției suspendării condiționate a executării pedepsei a fost disputată la etapa precedentă de judecare a cauzei, Curtea de Apel fiind sesizată în acest sens de către procuror, și făcând trimitere la normele penale și procesual-penale pertinente cauzei, a formulat un răspuns detaliat vizavi de neaplicabilitatea art. 90 Cod penal în speța dată.

În acest sens, instanța de apel justificat a apreciat că, prin sentință, lui Ceban I. i-a fost aplicată o pedeapsă echitabilă și proporțională faptelor comise de acesta, în limitele speciale prevăzute de lege, iar trasarea acestei concluzii a avut la bază mai multe argumente temeinice și pertinente, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt din dosar și se mențin în vigoare până în prezent.

Pe de altă parte, corect instanța de apel a intervenit în sentință, doar în partea aplicării art. 90 Cod penal, cu excluderea acestuia, statuând că corectarea și reeducarea inculpatului va fi posibilă doar prin aplicarea față de acesta a unei pedepse sub formă de închisoare cu executare reală. Apreciind că, aplicarea pedepsei cu redozarea acesteia cu 1/3 din limitele maxime și minime ale sancțiunilor prevăzute de lege la articolele incriminate lui Ceban I., este deja o favoare acordată inculpatului, care și-a recunoscut vina și s-a căit de cele comise.

Or, în privința inculpatului nu se vor aplica prevederile art. 90 Cod penal, întrucât institutul suspendării executării pedepsei este o facultate a instanței, dar nicidecum o obligație, care se aplică reieșind din circumstanțele concrete a fiecărui dosar în parte, totodată ținându-se cont de comportamentul inculpatului și de gravitatea faptelor comise de acesta. Aplicarea art. 90 Cod penal, ține de discreția instanței, iar în cazul dat trebuie să rezultăm din faptul că inculpatul nu a acordat ajutorul cuvenit victimei accidentului rutier, a părăsit locul accidentului, era în stare de ebrietate, anterior a mai fost condamnat, toate acestea denotă că aplicarea unei pedepse cu închisoarea este proporțională faptelor comise de acesta.

În același sens, se notează că, însăși scopul pedepsei penale stipulat în art. 61 Cod penal de legislator, prevede că pedeapsa este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare aplicată în privința condamnaților, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolelor incriminate prin rechizitoriu inculpatului, la caz, fiind incidente art. 264 alin. (4), art. 264¹ alin. (4) și art. 266 Cod

penal, în baza cărora a fost condamnat Ceban I., cu aplicarea art. 84 alin. (1) Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la 4 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Față de lucrul judecat de către instanța de apel, Colegiul consideră că o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor legii penale, iar pedeapsa aplicată infractorului este echitabilă raportat la scopul urmărit de legislator în art. 61 Cod penal, care îl va descuraja pe inculpat de a comite pe viitor alte fapte infracționale. Pentru că, după cum întemeiat a menționat instanța de apel, sancțiunile penale anterioare aplicate asupra inculpatului nu au dus la corijarea acestuia: „*Ceban I. a fost condamnat prin: - sentința Judecătorei Anenii Noi din 27.01.2010 și decizia Curții de Apel Bender din 30.03.2010 în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal; - prin decizia Curții de apel Chișinău din 05.10.2010 în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal - la 3 ani închisoare fără amendă, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal stabilindu-i definitiv 3 ani și 1 lună în baza art. 90 Cod penal a fost suspendat pe un termen de probă de 3 ani - antecedentul penal stins; de două ori încetat procesul penal pe art. 186 alin. (2) Cod penal - împăcarea părților.*

Astfel, inculpatul nu a conștientizat pe deplin faptele comise de el, comportamentul inculpatului după pronunțarea deciziei indicate demonstrând elocvent incorectitudinea aplicării pedepsei non-privative de libertate în privința lui Ceban I., care a comis infracțiuni ce prejudiciază securitatea traficului rutier, fiind în stare de ebrietate, dar care de această dată s-a soldat cu consecințe grave - cauzarea vătămarilor corporale grave părții vătămate.”

În acest punct de analiză, Colegiul consideră necesar de a face trimitere și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art. 6§1 al Convenției (*a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29*). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei. Or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (*a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010*).

Având în vedere considerentele menționate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de apărătorul inculpatului, sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Mihalachi Cristina în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Ceban Ilie XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 februarie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion